

Violetta Jarząbkowska
mgr historii sztuki

Autorski program działania i rozwoju Muzeum Piaseczna na okres 3-7 lat

Wstęp

Piaseczno, będące częścią aglomeracji warszawskiej kojarzone jest przede wszystkim z dynamicznie rozwijającym się miastem, stanowiącym atrakcyjną bazę mieszkaniową dla społeczności zawodowo związanej z Warszawą. W powszechnym odbiorze aspekty ekonomiczne i tranzytowe zdecydowanie bardziej definiują Miasto i Gminę Piaseczno. Inwestycje mające zapewnić komfort życia rosnącej liczbie mieszkańców zdominowały działania nad przywróceniem walorów historycznych miasta. Prowadzone obecnie przez Miasto i Gminę Piaseczno przedsięwzięcia, mające na celu rewitalizację obiektów historycznych i utworzenia w nich placówki muzealnej wraz z oddziałami, uchronią zabytkowe budynki przed zniszczeniem i zapewnią odpowiednią bazę do utrwalania i kultywowania lokalnej historii. Dzieje Piaseczna stanowią niezwykle bogaty i atrakcyjny materiał pod względem naukowym, popularyzatorskim, edukacyjnym, a nawet gastronomicznym, o czym przekonuje opracowana na zlecenie Gminy Piaseczno „Koncepcja rozwoju i promocji oferty Muzeum Piaseczna wraz z oddziałami”.

Dokument ten wydobywa najistotniejsze i najciekawsze wątki historyczne, które są osnową zaproponowanej koncepcji wystaw.

Rolą nowo powstającego Muzeum będzie przede wszystkim edukacja historyczna uświadamiająca mieszkańcom wartość i atrakcyjność lokalnej historii. Dzieje Piaseczna ze względu na położenie w bliskim sąsiedztwie stolicy Polski obfitują w wątki mające znaczenie w szerszym kontekście historycznym. Wielokulturowość i migracje ludności w minionych czasach stanowią paralelę między dawną a współczesną historią. Znalezienie historycznych łączników jest istotne w budowaniu poczucia przynależności do lokalnej społeczności wśród licznej napływowej ludności osiedlającej się w Piasecznie i okolicach. Opracowana przeze mnie wizja i misja Muzeum Piaseczna ma wskazywać na potrzebę edukacji i umacniania więzi społecznej.

Wizja

Nowo utworzone Muzeum Piaseczna, usytuowane w zabytkowych obiektach mających wartość historyczną o znaczeniu lokalnym i ponadregionalnym, pielęgnuje i upowszechnia dziedzictwo kulturowe materialne i niematerialne łącząc tradycję z nowoczesnością poprzez środki przekazu ułatwiające międzypokoleniową komunikację. Muzeum współpracując z historykami, regionalistami i kolekcjonerami pogłębia stan wiedzy historycznej, poszerza zasób zbiorów o zabytki, pamiątki i dokumenty związane z historią i tradycją regionu. Muzeum jest instytucją otwartą, budującą więzi z lokalną społecznością, poprzez edukację uświadamiającą wartość tradycji w kształtowaniu współczesnego krajobrazu kulturowego.

Misja

Misją Muzeum Piaseczna jest budowanie świadomości historycznej, integrowanie środowiska w oparciu o doświadczenia przeszłości.

Cele strategiczne na najbliższe lata

Priorytetem Muzeum Piaseczna na najbliższe lata będzie zaadaptowanie bazy lokalowej pod potrzeby wystawiennicze i administracyjne, organizacja wystaw, stworzenie struktury organizacyjnej Muzeum, opracowanie dokumentacji organizacyjno-ochronnej, wprowadzenie muzealnych regulacji prawnych, stworzenie kompetentnego zespołu pracowników.

Harmonogram prac organizacyjnych Muzeum Piaseczna wraz z Oddziałami:

W latach 2022-2023/24 przewiduje się zakończenie prac remontowych i udostępnienie wystawy stałej w Plebanii - siedzibie Muzeum.

Prace związane z organizacją wystawy:

- powołanie zespołu specjalistów do opracowania scenariusza wystawy,
- opracowanie szczegółowego scenariusza wystawy stałej w budynku Plebanii w oparciu o „Koncepcję rozwoju i promocji oferty Muzeum Piaseczna wraz z oddziałami”,
- opracowanie projektu aranżacji wystaw w Plebanii w oparciu o sugestie zawarte w „Koncepcji rozwoju i promocji oferty Muzeum Piaseczna wraz z oddziałami”,
- wyłonienie wykonawcy i realizacja projektu wykonawczego aranżacji wystawy.

Aranżacja wystaw zaproponowana w „Koncepcji rozwoju i promocji oferty Muzeum Piaseczna wraz z oddziałami” zakłada wykorzystanie na dużą skalę urządzeń multimedialnych. Zastosowanie tego typu rozwiązań wymaga odpowiedniego zaplecza serwerowego oraz infrastruktury informatycznej, co powinien uwzględniać projekt budowlany. Przed przystąpieniem do prac projektowych należy ustalić możliwości zainstalowania multimediiów i stopnia ich rozbudowy. Przygotowanie kontentu multimedialnego jest procesem złożonym, czasochłonnym i kosztownym. W zależności od

możliwości technicznych, lokalowych i finansowych realizacja wystawienniczego systemu multimedialnego może odbywać się w wersji mniej bądź bardziej rozbudowanej, co przekłada się na czas produkcji, a w konsekwencji wpłynie na termin zakończenia organizacji wystawy. Przy zastosowaniu bardziej skomplikowanych rozwiązań multimedialnych trzeba się liczyć z późniejszym terminem zakończenia prac. Wystawę można realizować w dwóch etapach. W pierwszym etapie przygotowana zostanie aranżacja scenograficzna z wykorzystaniem eksponatów, materiałów tekstowych, tablic graficznych. W kolejnym etapie ekspozycja zostanie uzupełniona o multimedia wprowadzające nowoczesne rozwiązania wizualne.

Budowanie kadry pracowniczej

- zatrudnienie pracowników z wykształceniem kierunkowym do pracy merytoryczno-organizacyjnej przy realizacji wystawy i prowadzeniu ewidencji zbiorów.

- zatrudnienie pracowników administracyjnych, technicznych i do opieki nad ekspozycją.

Priorytetowym zadaniem w pierwszym okresie będzie zbudowanie kompetentnego zespołu odpowiedzialnego za prace przygotowawcze wystawy: wybór i przygotowanie obiektów, prowadzenie kwerend, koordynowanie prac związanych z opracowaniem scenariusza i aranżacji wystawy, ewidencjonowaniem pozyskiwanych obiektów.

W pierwszym etapie organizowania Muzeum czynności kadrowo-finansowe mogą być prowadzone przez Dział Finansowy Centrum Kultury w Piasecznie bądź Urzędu Miasta i Gminy Piaseczna, w dalszej perspektywie Muzeum jako instytucja mająca osobowość prawną powinna posiadać własną komórkę księgowo-kadrową.

Na etapie remontu wskazane jest zatrudnienie pracownika do spraw technicznych, który zapozna się z infrastrukturą obiektów, wszelkimi instalacjami i będzie pełnił nadzór nad bezpieczeństwem budynków Muzeum.

Przed udostępnieniem Muzeum publiczności należy zatrudnić pracowników do obsługi kasy i stanowiska informacyjnego oraz opiekunów ekspozycji.

Wprowadzenie wymaganej dokumentacji regulującej pracę Muzeum

Zakończenie procesu organizacji Muzeum nastąpi w dniu otwarcia wystawy stałej. Do tego czasu należy opracować szereg dokumentów określających funkcjonowanie Muzeum:

- statut Muzeum Piaseczna,
- regulamin organizacyjny Muzeum,
- regulamin pracy,
- plan ochrony muzeum,
- instrukcję bezpieczeństwa pożarowego,
- regulamin ewidencjonowania zbiorów,
- regulamin zwiedzania muzeum
- polityka prywatności
- i inne normatywy wynikające z zakresu przepisów prawa pracy i aktów prawnych regulujących działalność Muzeum

Promocja Muzeum

Muzeum powinno mieć rozpoznawalny znak (logotyp), nawiązujący do miejsca, nazwy lub specyfiki zbiorów oraz estetyczną szatę graficzną wyróżniającą Muzeum jako markę.

Podstawowymi działaniami promocyjnymi będzie:

- opracowanie identyfikacji wizualnej Muzeum,
- utworzenie strony www Muzeum Piaseczna,
- założenie profilu w mediach społecznościowych,
- prowadzenie kampanii promującej Muzeum na etapie jego organizacji.

Edukacja

- Opracowanie programu edukacji w siedzibie głównej Muzeum.

Wraz z udostępnieniem budynku Plebanii, Muzeum będzie mogło rozpocząć działania edukacyjne, prowadzić pogadanki i spotkania. Edukacja powinna być nastawiona na aktywne uczestnictwo, szczególnie dzieci i młodzieży szkolnej. Ciekawe pomysły edukacyjne, które warto wdrożyć w program edukacyjny zostały zawarte w „Koncepcji rozwoju i promocji oferty Muzeum Piaseczna wraz z oddziałami”.

W latach 2024-2029 nastąpi udostępnienie oddziałów Muzeum: Poniatówki i Domu „Zośki” wraz z nowoczesnymi wystawami stałymi, powstałymi w oparciu o „Koncepcję rozwoju i promocji oferty Muzeum Piaseczna wraz z oddziałami” stwarzając bazę do działalności stricte muzealnej.

W tym czasie Muzeum cały czas będzie się kształtowało i rozwijało organizacyjnie, gdyż jest to proces wieloletni.

Muzeum będzie realizowało zadania wynikające z ustawy o muzeach i określone statutem:

- gromadzenie zbiorów w statutowo określonym zakresie;
- inwentaryzowanie, katalogowanie i naukowe opracowywanie zgromadzonych zbiorów i materiałów dokumentacyjnych;
- przechowywanie zgromadzonych zbiorów w warunkach zapewniających im właściwy stan zachowania i bezpieczeństwo oraz magazynowanie w sposób dostępny do celów naukowych;
- zabezpieczanie i konserwację zbiorów;
- zorganizowanie wystawy stałej i urządzenie wystaw czasowych;
- organizowanie i prowadzenie badań naukowych;
- prowadzenie działalności edukacyjnej;
- udostępnianie zbiorów do celów edukacyjnych i naukowych;
- prowadzenie działalności wydawniczej i informacyjnej, w tym publikowanie katalogów, przewodników po wystawach, wyników badań naukowych oraz publikacji popularnonaukowych z zakresu działalności statutowej;
- zapewnienie właściwych warunków zwiedzania oraz korzystania ze zbiorów

i zgromadzonych informacji;

- przyjmowanie darowizn w postaci zbiorów oraz depozytów.

Edukacja

Wielu interesujących pomysłów edukacyjnych i działań „ożywiających” poszczególne obiekty Muzeum dostarcza „Koncepcja rozwoju i promocji oferty Muzeum Piaseczna wraz z oddziałami”, która będzie źródłem inspiracji do organizacji zajęć i wydarzeń. Warto realizować pomysł „obiadów czwartkowych” w nawiązaniu do osoby Franciszka Ryxa i funkcji jaką sprawował na dworze króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Ciekawą propozycją jest organizacja Festiwalu kuchni dworskiej i prowadzenie zajęć kulinarnych w Poniatówce.

Historia obiektów i związanych z nimi postaci jest tak ciekawa i barwna, że stanowi bogate źródło inspiracji na wiele lat pracy muzealnej. Otoczenie budynków muzealnych stwarza dogodne warunki do organizacji plenerowych wydarzeń muzealnych.

Koncepcja współpracy z organizacjami pozarządowymi, instytucjami kultury, fundacjami, placówkami oświatowymi

Oczywistym jest, że Muzeum jako instytucja działająca na rzecz społeczeństwa musi nawiązywać relacje ze społecznym otoczeniem – władzami samorządowymi, organizacjami, instytucjami i środowiskami działającymi w społeczności lokalnej i w regionie. Muzeum Piaseczna, którego misją ma być integrowanie środowiska, będzie włączać się w lokalne działania kulturalne i akcje społeczne, aktywnie uczestniczyć w życiu lokalnej społeczności i wpływać na aktywizację społeczeństwa.

Muzeum, jako instytucja samorządowa, będzie włączać się w organizację imprez miejskich wspólnie z Centrum Kultury, Biblioteką Publiczną w Piasecznie i innymi ośrodkami kultury Miasta Piaseczna i regionu.

Muzeum działalność upowszechnieniową prowadzi poprzez edukację muzealną, której odbiorcami są wszystkie grupy wiekowe: dzieci i młodzież szkolna, osoby dorosłe czynne zawodowo i emeryci. Współpraca w zakresie edukacji z przedszkolami, szkołami, Uniwersytetem Trzeciego Wieku i innymi organizacjami zajmującymi się aktywizacją ludzi starszych, niepełnosprawnych, jest ważną funkcją społeczną Muzeum.

W Piasecznie i Gminie Piaseczno działa wiele organizacji i środowisk pozarządowych. Świadczy to o dużej aktywności społeczności lokalnej. Wiele z tych grup prowadzi działalność kulturalną i propagującą lokalną historię. Współpraca z organizacjami kombatanckimi, wojskowymi, Związkami Harcerstwa, towarzystwami pielęgnującymi historię i tradycję jest szczególnie ważna w procesie kształtowania się Muzeum i upowszechniania wiedzy historycznej.

Warto tu wskazać na następujące organizacje:

Piaseczyńsko - Grójeckie Towarzystwo Kolei Wąskotorowej

Towarzystwo Przyjaciół Piaseczna

Fundacja Dom „Zośki”

Towarzystwo Przyjaciół Zalesia (Festiwal Otwarte Ogrody)
Towarzystwo Przyjaciół Zalesia Dolnego
Stowarzyszenie Przyjaciół Zalesia Górnego
Związek Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych, Okręg Mazowiecki w Warszawie, Koło im. por. Antka
Związek Kombatantów RP i BWP Zarząd Koła w Piasecznie
Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Koło nr 5 „GAŹYŃ”
Związek Sybiraków
Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej
Związek Harcerstwa Polskiego Komenda Hufca w Piasecznie

Wymieniona grupa nie wyczerpuje listy organizacji działających w regionie. Wiele podmiotów, z którymi warto prowadzić współpracę przy organizacji wstaw i działalności muzealnej podpowiada „Koncepcja rozwoju i promocji oferty Muzeum Piaseczna wraz z oddziałami”. Muzeum otwarte jest na współpracę z każdą organizacją, której cele będą zbieżne ze strategią działania Muzeum.

Niezwykle ważna jest współpraca między placówkami muzealnymi w Polsce i za granicą ze względu na wymianę doświadczeń i wiedzę na temat zbiorów, jakże istotną w organizacji wystaw stałych i czasowych. Na etapie organizacji wystaw stałych szczególnie ważna będzie współpraca z muzeami warszawskimi: m.in. Zamkiem Królewskim w Warszawie, Muzeum Pałacu Króla Jana III Sobieskiego w Wilanowie, Muzeum Warszawy, Muzeum Wojska Polskiego, Muzeum Powstania Warszawskiego, Muzeum Harcerstwa w Warszawie, a także z nowo powstałym Muzeum Fabryki Norblina ze względu na postać Franciszka Ryxa, a także z Muzeum Armii Krajowej w Krakowie oraz z muzeami lokalnymi i innymi muzeami, których zbiory i profil działalności będzie polem do wymiany wiedzy i doświadczeń.

Ważna też jest współpraca z osobami indywidualnymi – artystami, kolekcjonerami, regionalistami, pasjonatami historii i sztuki.

Koncepcja finansowania działalności Muzeum umożliwiająca osiągnięcie zaplanowanych celów wraz ze wskazaniem źródeł pozyskiwania środków zewnętrznych

Muzeum Piaseczna, jako instytucja samorządowa, będzie dotowane ze środków organizatora - Miasta i Gminy Piaseczno. Dotacja podmiotowa ma pokrywać koszty utrzymania obiektów, wynagrodzenia pracowników i działań merytorycznych wynikających z podstawowej działalności statutowej. Dodatkowe działania inwestycyjne i projektowe mogą być finansowane z dotacji celowej organizatora.

Inne źródła pozyskiwania środków stwarzają różnego rodzaju programy europejskie i rządowe.

Projekty rewitalizacji i restauracji dziedzictwa kulturowego najczęściej finansowane są ze środków:

- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, którego beneficjentami są Województwa (tu: Regionalny Program Województwa Mazowieckiego),
- Funduszy Norweskich za pośrednictwem MKiDN,

- Finansowe wsparcie samorządów, w zakresie kultury i turystyki stwarza również Rządowy Fundusz Polski Ład.
  - Program Dostępność Plus – dla osób starszych i z niepełnosprawnościami.
- Środki na działalność merytoryczną, wydarzenia, projekty miękkie mogą być finansowane z:
- Programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego wspierających działalność muzealną (konserwacja, organizacja wystaw, publikacja wydawnictw),
  - programu Niepodległa,
  - programy wspierające organizacje pozarządowe przy realizacji zadań w ramach współpracy ze stowarzyszeniami i fundacjami,
  - sponsoring, fundraising, barter, zbiórki na określone cele.

Koncepcja efektywnego wykorzystania bazy lokalowej i zasobów muzealnych.

Baza lokalowa Muzeum Piaseczna wraz z dwoma oddziałami zostanie efektywnie wykorzystana na potrzeby wystaw stałych. Wystawy mają być zorganizowane na każdej kondygnacji budynków wraz z piwnicami i poddaszami. Ważne jest, aby obiekty spełniały wszystkie warunki niezbędne do bezpiecznego eksponowania zbiorów. Muzeum do tej pory zgromadziło 4 tysiące obiektów. Z czego niewielki odsetek znajduje się na wystawach stałych. Koncepcja zagospodarowania trzech obiektów muzealnych nie zakłada miejsca na pomieszczenia magazynowe. Zgromadzonym muzealiom należy stworzyć odpowiednią przestrzeń i warunki do ich przechowywania. Znalezienie miejsca do bezpiecznego przechowywania zbiorów będzie wyzwaniem dla dyrektora i władz miasta. Ważne jest również zapewnienie dogodnych miejsc pracy dla kadry merytorycznej i administracyjnej Muzeum.

Opracowała

Violetta Jarząbkowska